

Potentia : bild ur lifvet

Wallensteen, Nanna,

82 A a 263/28

National Library
of Sweden

Potentia.

Bild ur lifvet
af *Nanna Wallensteen.*

(Eftertryck förbjudes.)

När jag kastar en blick i almanackan och der får se namnet *Potentia*, slår mig som en blix minnet af en händelse från min barndomstid, en händelse, som gjorde ett djupt intryck på mig och hvilken jag aldrig kan glömma.

Strax utom byn låg Karlsberg, mina föräldrars vackra gård mellan två leende björkkullar, der mina syskon och jag byggde oss stador och grottor och lekte dagen lång under den härliga sommartiden. Här plockades de första hvitsipporna och de första liljekonvaljerna (min mors älsklingsblommor), och här bröts det första ljusgröna björklöfvet och sattes in i blomsterglas och vaser. Nedanför gården utbredde sig vida välodlade åkertegar med vajande sädesfält och stora mörkgröna potatisåkrar. Och så nedom dessa strök landsvägen fram, hvilken förde söderut till byn och norrut till närmaste stad.

På denna breda dammiga landsväg kom en solig sommardag en liten barfotad flicka vandrande. Hennes kläder voro i trasor, hennes hår tofvit och den smutsiga skrynkliga sjaletten på hufvudet var uppskjuten högt i pannan och visade öppet det lilla solbrända otvättade ansigtet. Men hon tycktes ej medveten om det bedröfliga tillstånd, hvori hennes lilla person befann sig. Hon såg sig sorglöst och strålände gladt omkring i världen, satte käckt upp sin lilla trubbnäsa i vädret, och när mor frågade henne hvad hon hette svarade hon framt och säkert: *mamsell Potentia Pettersson.*

Hon pratade och skrattade ogeneradt och gladt med hvar och en som närmade sig, och när man frågade henne om hennes hemvist och förhållanden berättade hon att hon var från en grannsocken två mil från vår by, att hennes mor var död för ett år sedan, att hennes far gift om sig och att styfmodern var så svår och elak mot henne, att hon inte kunde vara hemma utan att hon rymt.

Ryktet om Potentias ankomst till byn hann snart upp till oss på Karlsberg, och vi syskon funno hennes historia lika rörande som intressant. Vi hade ju så ofta i våra sagoböcker läst om elaka styfmödrar och förföljda, orättvist behandlade styfdöttrar, att vi grepos af det varmaste medlidande med den arma lilla Potentia, och intet högre önskade än att få se henne och göra något för henne. Vi behöfde inte vänta alltför länge. — En vacker morgon kom hon i egen hög person inspatserande på gården, och såg sig leende och hemtam omkring, liksom hon visste att hon varit väntad.

Jag sprang genast emot henne. Hvad heter du? frågade jag.

— Mamsell Potentia Pettersson, svarade hon genast tvärsäkert och mörstrade noggrant min lilla person.

— Kom in med mig i köket! ropade jag förtjust öfver att ändligen ha henne här, och pilsnabbt sprungo vi öfver gården, uppför den höga kökstrappan och in i köket. Der var mamma samt jungfrurna och med strålände ögon berättade jag dem hvem jag förde med mig.

Och om inte mamma precis kunde dela min stora förtjusning öfver besöket tog hon ändå på det vänligaste emot det lilla trasbyltet, frågade henne om hennes hem och föräldrar, beklagade henne och gaf henne ett rikligt mål mat.

Såsom en löpeld hade ryktet om Potentias ankomst spridt sig genom huset och alla syskonen hade snart samlats i köket, der vi undrande och intresserade slagit en ring kring Potentia, som tydligen högst smickrad öfver så mycken uppmärksamhet pratade och log samtidigt med att hon lät sig frukosten väl smaka.

Efter den bar det af ut i det fria. Allt skulle Potentia se: ladugården med alla de vackra korna, alla de små kalvarne och fåren, stallet med Palle och Max, hönsgården med alla de vackra pullorna, barnens förtjusning, och jagthundarne och deras valpar.

När denna rond var ändad hade min äldsta syster Thyra och jag gjort upp en komplot mot Potentias toalett.

Vi tyckte inte vi hade njutit fullt af hennes eljest så originella sällskap, så länge hon var så smutsig och trasig.

Med mammas tillåtelse framletades en mängd gamla kläder från det närmaste till det yttersta plagget och i triumf drogo vi Potentia med oss upp i den ena björkkullen. Här var ett djupt bredt dike, hvilket oftast var fylldt af en någon oklar blandning af ler- och regnvatten. Här skulle den stora förvandlingen ske.

Potentia lofvade gå in på allt, då hon såg de snygga kläderna vi medförde.

Jag hade alltså medtagit en stor skarp sax samt en burk med såpa. Först klippte jag af hennes ruggiga tofviga hår så nära intill roten jag kunde, sen smorde jag in hufvudet med tvål, lät henne derpå kasta af sig sina svarta trasiga paltor bakom en enbuske samt uppmanade henne att stiga ned i diket.

Potentia, som antagligen var högst ovan vid allt hvad bad heter, bad om förskoning, men Thyra och jag — som väntat oss så mycket af denna reningsprocess — ville ej veta af något förbarmande. Med förenade krafter uppmanade vi henne till friskt mod, lofvade henne leksaker, böcker och karameller, blott hon ville stiga snällt ner och tvätta sig.

Slutligen gjorde hon så, störtade fram bakom enrisbusken och plumsade ned i diket under gälla skrik.

Men lika häftigt for hon upp igen, gallskrikande och skrattande om hvart annat.

Å, en sådan syn! Vattnet i lergropen hade formligen brunmåladt den lilla magra, smala kroppen och jag ser ännu hur hon flög, hoppande och tjutande omkring bland buskar och träd, lik en liten brunhyad indian.

— Söta Potentia! Snälla Potentia! Gå i diket en gång till! ropade Thyra och jag i förtviflan och tvätta ditt hufvud och din kropp. Du skall få min vackra docka Linnéa, bara du badar dig ordentligt, ropade jag.

— Får jag Linnéa? Säkert? ropade hon tillbaka och stannade ett ögonblick i sitt vilda lopp.

— Ja det är säkert, lofvade jag, och nu störtar hon åter ner i diket och plumsar om och tvättar sig om hufvud och hals.

Men Thyra, som inte ansåg Potentia i stånd att blifva grundligt tvagen i lergropen hade rusat efter en storkruka klart källvatten från vattenledningen i trädgården och stod nu beredd att gifva mamsell Potentia en liten välbehöflig dusch vid uppstigandet ur badet.

O, hvad den arma deliquenten gaf hals! Vattnet var kallt och spolade friskt omkring den lilla leriga kroppen och gjorde den någorlunda ren. Sen var det att torka den på de rena grofva handdukarne vi medfört och så att taga på det hela snöhvita linnet (hvertill Potentia troligen aldrig haft maken) och de öfriga kläderna.

När flickan var färdig såg hon så underligt främmande och tafatt ut, att jag tyckte en god del af det romantiska som omstrålade den lilla äfventyrerskan var borta.

Också tror jag hon sjelf kände sig betydligt främmande att börja med, men snart nog tog dock hennes goda friska humör ut sin rätt och hon vände och vred sig i de nya snygga kläderna och tyckte hon var vådligt fin.

Och när hon sen begäfvades med den utlofvade dockan och leksakerna var hennes lycka fullkomlig.

Men — "säg mig en lycka som varar beständigt?" — Socknens fattigvård, som tagit närmare reda på Potentias föräldrar etc. och funnit att hon mycket väl kunde nöjas att vara i sitt hem, beslöt att sända den lilla rymlingen tillbaka.

Tillbaka till den elaka styfmodern! O, våra varma små barnahjertan stodo stilla af sorg vid tanken derpå!

Vi grubblade, vi båda, vi försökte finna utvägar. Förgäfves! Potentia Pettersson (som alls inte hette Potentia Pettersson) skulle sändas hem med fattigskjuts.

Men framme i vår goda by, hvilka alla varmt deltagit med den lilla rymlingen, ville innan dess gifva henne ett bevis på sin ynnest. De gjorde en insamling och köpte och sydde en omgång nya präktiga kläder åt Potentia samt en vacker blå och hvit bomulls klädning med bluslif och skärp. En ljus blommig sjalett fulländade toaletten.

När Potentia, iklädd all denna ståt kom upp till Karlsberg för att taga afsked, grät jag öfver hennes öde på samma gång jag ögonblicket efter ej kunde annat än le åt hennes barnliga förtjusning öfver de nya kläderna.

Men är du då inte ledsen för du skall hem till din elaka styfmoder igen? hviskade jag till henne.

— Asch, svarade hon mig och stirrade med de stora underliga virriga ögonen — jag rymmer väl igen, när jag vill!

— Törs du det, Potentia? frågade jag häprn öfver hennes mod.

Visst törs jag. Hvad skulle det vara för farligt? Jag har ju bara haft trefligt, svarade hon och skrattade på det der vinnande, sorglösa sättet, som ovilkorligen lockade andra att instämna.

Och så foro de af med lilla Potentia tidigt en sommarmorgon — och vi sågo henne inte på ett år, men då — då kom hon verkligen igen, åter igen som rymling till byn.

Stackars lilla Potentia! Den gången fick du inte för trefligt. Och visiten blef mycket kort. Obeveklig som ödet tog fattigvårdsnämndens ordförande saken om hand och skickade henne tillbaka dagen derpå.

Då grät stackars lilla Potentia, och frågade knappast efter kakor och leksaker vi stuckit till henne.

Efter den betan kom hon inte igen.

Men flera år derefter, då jag var på besök i min föderneby, skulle jag återse henne.

Det var marknad i byn och en massa folk ströfvade omkring der på gator och torg. Just när jag skulle passera bron, som för öfver träan, från vestra delen af byn till den östra, möter jag en lång, smal, ung qvinna, som ser ut som en kringstrykande tatterska. Hon är illa och slarfvigt klädd, duken på hennes hufvud är uppskjuten högt upp på ljessan och i den uppknippade klädningskjolen bär hon ett spädt barn vid sitt bröst. Hon ser sig framt och säkert omkring och de stora drömande, underliga ögonen stirra så egendomligt välkända emot mig, under det hon går förbi mig i folkträngseln.

Hvar hade jag sett dessa ögon, denna inätvända blick? Med ens stod minnet klart för mig.

Potentia! Mamsell Potentia Pettersson! — mumlade jag halhögt och vände mig om för att följa henne med blicken.

Huru gerna jag skulle velat tala med dig om den soliga sommardag du nog mindes liksom jag och trycka din hand och se på ditt faderlösa lilla barn, och åtminstone få säga dig några deltagande ord, om jag ej kunnat göra mer för dig!

Men falsk blygsel, feghet och trög beslutsamhet hade nu, så som så ofta sker, tyvärr, hindrat mig i mitt allt för sena uppsåt.

Stackars Potentia! Arma lilla Potentia!

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

